

a okresních, bylo právě sporno, zda služební poměr úředníků těch je pouhým poměrem smluvním a tedy soukromoprávním, či poměrem veřejnoprávním, a dle toho neb onoho náhledu řešena sporná otázka buď pro příslušnost řádných soudů nebo příslušnost úřadů správních. Judikatura většinou rozhodovala se pro poměr soukromoprávní a příslušnost soudu (sr. Pražák: Spory o příslušnost 1883, díl I. § 25 a poz. 1.). V tom směru však shora citované dva zákony ve svém § 2 (2) výslovně prohlašují úředníky obecní a okresní za úředníky veřejné a v důsledku toho též ve svém § 40 stanovily, že spory ze služebního poměru těchto úředníků rozhodují se pořadem stolic samosprávných. Zpráva ústavního výboru tisk 1362 NS. odůvodňuje ustanovení tím, že není příčiny, proč by měl v tomto směru zůstatí umělý rozdíl mezi úředníky státními a samosprávnými, když podle předpisu § 2 i tito úředníci jsou funkcionáři veřejnými. Ohledně úředníků státních rozřešil totiž dvorský dekret ze dne 16. srpna 1841 sb. z .a n. čís. 555 spornou otázku v ten smysl, že pro spory o pohledávky ze služebního poměru státu proti úředníkům státním nebo naopak příslušny jsou administrativní (správní) úřady. Vyslovena byla tedy v těchto dvou zákonech zákonodárcem zásada, že úředníci samosprávní jsou úředníky veřejnými a že rozhodovati spory z jich služebního poměru přísluší úřadům správním. Hledá-li se důvod, proč by tato zásada neměla platiti i na obce statutární, nelze jej seznati, naopak celý právní stav těchto samosprávných svazů nutí logickou důsledností k tomu, aby předpisu § 40 cit. zák. bylo použito obdobně i pro úředníky obcí statutárních. Všechny okolnosti, které služebním poměrům zaměstnanců státních a samosprávných dodávají povahy veřejnoprávní, dány jsou i ohledně obcí statutárních a tedy i ohledně obce hl. města Brna, to tím spíše, čím význačnější místo v celkovém ústrojí veřejné správy přiznáno je obcím statutárním tím, že ve svém obvodu obstarávají takřka veškeru správu veřejnou, vykonávanou jinak státním politickým úřadem první stolice. Je proto shora uvedené zásady — ne snad jen výjimečného ustanovení — podle § 7 obč. zák. použiti i na obce statutární. Žalobkyně jako úřednice obce hl. města Brna (čl. IV. služební pragmatiky) vede spor o odbytné ze služebního svého poměru proti obci Brnu jako své bývalé zaměstnavatelce, pro který spor jsou tedy dle shora řečených zásad příslušny úřady správní a ne soudy. Sr. též rozhodnutí senátu pro řešení konfliktů kompetenčních ze dne 13. listopadu 1920, čís. 25/20 ohledně hlavního města Prahy, uveřejněné v dodatku k II. ročníku této sbírky.

Čís. 1979.

Sudiště dle § 88, odstavec první j. n.

Stačí, stalo-li se ujednání stran o splnění způsobem jakýmkoliv, jen když úmluva se napotom prokáže listinou, třeba byla podepsána jen žalovaným.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1922, R II 409/22.)

Žalobu o zaplacení dlužných 410.906 Kč zadala spořitelna u krajského soudu v Z., v jehož obvodu žalovaní nebydleli, odůvodňujíc místní příslušnost odstavcem 8. dluhopisu, jímž spory ze zápůjčky bylo vésti

u soudu příslušného pro město M. (ležící v obvodu krajského soudu v Z.). Soud první stolice námitce vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Žalující strana opírá místní příslušnost dovolaného soudu o ustanovení § 88, odstavec první j. n. Toto zákonné ustanovení předpokládá výslovné ujednání stran, prokázané listinou. K důkazu tohoto ujednání předložila žalobkyně postupní a dlužní listinu ze dne 8. listopadu 1920, která jest podepsána jednak spořitelnou v S., jednak žalovanými — podpis žalující spořitelny města M. schází — a v níž dotyčné ujednání ohledně sudiště zní: »Nachdem die Stadt M. als Erfüllungsort begründet ist, unterwerfen sich die Schuldner für alle aus diesem Schuldverhältnisse entspringenden Verpflichtungen im Sinne des § 88 J. N. vom 1. Juli 1896 dem Gerichtsstande des Bezirksgerichtes M. Die Sparkasse behält sich aber das Recht vor, die Schuldner auch bei deren ordentlichen Gerichtsstande zu belangen«. Ze znění tohoto ustanovení jde však nade vší pochybnost na jevo, že se nejedná o sudiště ve smyslu § 88, odstavec první j. n., nýbrž o sudiště dle § 104 j. n., protože se strany v listině té výslovně uvedenému soudu podrobují a to výslovným ujednáním okresnímu soudu v M. Výslovné písemné prohlášení strany žalující schází. Rekursní soud námitku místní nepřislušnosti zamítl. Důvody: Jest správné, že odstupní a dlužní listina vykazuje podpisy pouze žalovaných, že však podpis žalující spořitelny na ní chybí. Nedostatek tento však nevylučuje příslušnost dovolaného krajského soudu v Z., poněvadž výslovné ujednání sporných stran o příslušnosti soudu splniště z této listiny vysvětluje a, když žalobkyně na základě této listiny, dovolávajíc se jejího ustanovení, žalobu u místně příslušného krajského soudu v Z. podala a dojednání ohledně žalovaných předložením listiny prokázala, uznala pro svou osobu závaznost tohoto dojednání a nedostatek svého podpisu na listině samé podáním žaloby, takže, jak § 88 odstavec první j. n. předpokládá, při podání žaloby toto výslovné ujednání stran ohledně příslušnosti dovolaného soudu písemně prokázala. Názor soudu první stolice, že nejedná se zde o sudiště ve smyslu § 88 odstavec první j. n., nýbrž o sudiště ve smyslu § 104 j. n., nemá ve spisech opory a jest přímo v rozporu s ustanovením odstavce 8 odstupní a dlužní listiny ze dne 8. listopadu 1920, podle kterého strany měly úmysl shodnouti se na příslušnosti soudu plniště a nikoli na příslušnosti některého jiného soudu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění. Cís. nařízením ze dne 1. června 1914, čís. 118 ř. zák. změněn byl původní doslov § 88, odstavec první j. n. v ten rozum, že lze podati žaloby . . . na splnění nebo zrušení smlouvy . . . u soudu místa, v němž se má smlouva dle ujednání stran žalovaných splniti, kdežto dřívější doslov zněl »dle písemného ujednání stran«; novela obsahuje pak dodatek »Ujednání musí býti listinou prokázáno«. Dle vysvětlení o úmyslu zákonodárce, které v této změně podává výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 2. června 1914, čís. 43 věstníku, byla ona změna učiněna za tím účelem, aby podmínky soudu splniště byly stejné jak v Rakousku tak i v Uhrách, a dodává, že dle nového doslovu není třeba písemného ujednání, takže nyní nastal soulad

mezi podmínkami soudu splniště a soudu příslušného dle § 104 j. n. s tou jedinou úchytkou, že ujednání podle § 104 j. n. dlužno »již v žalobě« listinou prokázati, čehož u sudiště dle § 88 j. n. netřeba, Stačí tedy, jak dále výnos ministerský uvádí, když ujednání se uskutečnilo způsobem kterým-koli, třeba i ústně, neb podrobením se tištěným smluvním podmínkám, ano i mlčky, jenom když úmluva napotom se prokáže, byť i se tak stalo listinou jednostranně žalovaným podepsanou (jako je objednáací lístek, závěreční list, komisní nota). Tento výklad nynějšího doslovu § 88 odstavec prvý j. n. sdílí i Nejvyšší soud. Prokázala-li tedy žalobkyně ujednání o příslušnosti soudu jí dovolaného dle § 88, odstavec prvý j. n. postupní a dlužní listinou, stranou žalovanou jednostranně podepsanou a zároveň se žalobou předloženou, vyhověla podmínce listinného průkazu (§ 88 odstavec prvý j. n.). Lichou jest námitka, že zmíněná listina obsahuje pouze ujednání podle § 104 j. n.). Zníť odstavec 8. listiny té: »Veškeré platy na tuto zápůjčku dlužno konati u pokladny městské spořitelny v M. Poněvadž tímto město M., jako místo splnění jest odůvodněno, podrobují se dlužníci pro veškeré závazky vyplývající z tohoto dlužného poměru ve smyslu § 88 j. n. příslušnosti okresního soudu v M.« Doslov odstavce 8. citované listiny obsahuje tedy výslovné ujednání splniště dle § 88 odstavec prvý j. n., avšak kromě toho i prorogaci dle § 104 j. n., a měla proto žalobkyně volbu žalovati u soudu příslušného dle § 104 j. n., tedy u okresního soudu v M., bez ohledu na výši pohledávky, neb u soudu dle § 88 odstavec prvý j. n. příslušného, a to pro pohledávky do 5000 Kč u okresního soudu v M., pro pohledávku přes 5000 Kč u krajského soudu v Z., v jehož obvodě město M. leží. Rozhodla-li se žalobkyně zažalovati pohledávku 410.906 Kč 95 h po rozumu § 88 odstavec prvý j. n. u krajského soudu v Z., volila soud, jehož příslušnost jest ujednáním, obsaženým v odst. 8. postupní listiny a dluhopisu ze dne 8. listopadu 1910, plně odůvodněna. Posoudil tedy rekursní soud otázku místní příslušnosti dovolaného soudu po právní stránce zcela správně.

Čís. 1980.

Jednati a rozhodnutí jest o vzájemné pohledávce (§ 391 III. c. ř. s.) i tehdy, není-li likvidní.

Jak formelně rozhodnutí, neschválil-li dovolací soud postup nižších soudů, které odmítnuvše jednati o vzájemné pohledávce, namítnuté ku započtení, pro její nelikvidnost, rozhodly pouze o žalobní pohledávce.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1922, Rv II 93/22.)

Žalobce byl spoluvlastníkem pozemku spolu s Hubertem P-em, jemuž smlouvou ze dne 8. ledna 1920 postoupil i svůj domek a svou ideální polovinu oněch pozemků. Hubertu P-ovi příslušela polovina sklizně ze společných pozemků, již si v létech 1917—1919 zcela neodebral, za to však na jaře 1920 k osetí pozemků použil 1 q ječmene, 1 q pšenice a 10 q bramborů, jež odebral z domku dříve žalobcova a jež pocházely ze sklizně roku 1919. Proti žalobě o vrácení uvedeného osiva namítla pozůstalost po Hubertu P-ovi, dne 24. listopadu 1920 zemřelém, nárok na zaplacení neodebrané části polovice výtěžků ze společných nemovitostí za rok 1917 až 1919. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl a